

giul este scenograful. Cea mai îndărătnică mască îi aparține lui Marius Stănescu: negustorul Eugenio este un bărbat imatur, răsfățat și prost. Actorul furnizează acestor trăsături ambalajul simpatic al candorii, al naivității care împodobește atât de bine tentația viciului. Camelia Maxim, feminitate sporită de extracția ei alogenă, introduce principalul element de mister, dar și reperul teatral al întregii agitații. Originalitatea interpretării derivă din rețeta

combinării clișeeilor și a punerii lor în operă (la propriu și la figurat). Dan Bădărău, trișor la cărți impenitent, îl compune cam butucănos pe escrocul sentimental. Anca Neculce și Oana Ștefănescu cochetează amuzant cu măștile feminității agresive sau frustrate. Mircea Constantinescu și Ionel Mihăilescu, fideli tradiției tipurilor reprezentate de ei, dau grație comică personajelor. Ceea ce nu se poate spune despre Laurențiu Lazăr.

În acest spectacol, talentul atât de specific al regizorului Dragoș Galgoțiu s-a întâlnit în mod fericit cu disponibilitatea trupei: rezultatul se exprimă prin teatralitatea blând-nostalgică, inventiv-comică a unei comedii în care personajele joacă și se joacă, știind că toate acestea sunt permise și posibile doar în răgazul oferit de rafalele vântului de afară.

Magdalena Boiangiu

Examene de maturitate

Oricât de simpatică, de măgulitoare, chiar, la un moment dat, titulatura de "tânăr regizor" riscă să capete, atunci când cel care o primește nu se mai află tocmai la vârsta candorilor veritabile, o conotație oarecum minimalizantă. "Tânărul" în chestiune se vede fie mângâiat părintește pe cap ("ehei, puștiule, mai ai multe de învățat!"), fie încurajat să lupte și să moară - metaforic, desigur - pentru cauze socotite (rareori de el însuși, cel mai

adesea de către adulți nostalgici sau resentimentari) demne de avânturi adolescente. Artistul cu mai puțină vechime în muncă este surghiunit într-un soi de rezervație, unde, ca în țarcurile destinate copiilor la McDonald's, i se permite să chiuie, să țopăie și să facă tumb, privit cu ochi extatici de pe margine sau îmboldit la giumbușlucuri de către animatoare cu sarcini clare de serviciu. Împins cu sistemă înapoi, la vârsta infantilismului, regizorului de teatru i se întârzie ast-

fel instalarea temeinică într-o profesiune care, mai mult parcă decât alte meserii artistice, așteaptă numărul anilor pentru a confirma valoarea. Iar numărul anilor aduce cu sine, mai întotdeauna, în cazul artiștilor adevărați - vezi Strehler, Brook sau, mai aproape de noi, Ciulei, Mugur - , simplificarea expresiei, siguranța calmă, încrederea lucidă în actor. E una dintre puținele împrejurări când îndepărtarea de copilărie e nu o pierdere, ci un câștig - pentru toți.

Regia ascunsă

Felix Alexa nu a făcut niciodată parte din categoria junilor teribiliști, deși, după câteva mizanscene echilibrate, limpezi și bine primite de public și de critică (aș cita, cu titlu de preferință personală, Roberto Zucco de Bernard-Marie Koltès și Casa Bernardei Alba de Federico Garcia Lorca, ambele la TNB), s-a lăsat și el mușcat de șarpele inovației cu orice preț (într-o puțin inspirată montare cu mini-capodopera caragialiană *Conu' Leonida...* la Teatrul Mic). Contrar aparențelor, drumul pe care și l-a ales nu e cel mai lesnicios: pe lângă strâmbăturile din nas ale celor ce pretind de la un regizor să facă neapărat *altfel* (chiar dacă acest *altfel* arată destul de nebulos), modalitatea - să-i zicem - tradițională poate fi amenințată de capriciile și încăpățănările actorilor, pe a căror contribuție se întemeiază preponderent, dar și de lacunele tehnice, strict profesionale ale regizorului însuși; acesta din urmă nu

NUNTA LUI KRECINSKI de A.V. Suhovo-Kobîlin. Traducerea: Alexandru Kirîțescu și Sonia Filip ● TEATRUL NAȚIONAL "I.L. CARAGIALE" din BUCUREȘTI ● Data reprezentației: 13 mai 2000 ● Regia și ilustrația muzicală: Felix Alexa ● Scenografia: Diana Ruxandra Ion ● Distribuția: Matei Alexandru (Piotr Konstantinici Muromski), Medeea Marinescu (Lidocika), Carmen Stănescu (Anna Antonovna Atueva), Grigore Gonța (Vladimir Dmitrici Nelkin), Costel Constantin (Mihail Vasilici Krecinski), Valentin Uritescu (Ivan Antonici Raspliuev), Bogdan Mușatescu (Nikanor Savici Beck), Alexandru Hasnaș (Șcebnnev), Mihai Călin (Feodor), Ion Ionuț Ciocia (Tișka), Dragoș Ionescu/Emil Mureșan (Comisarul de poliție).



Mihai Călin și Costel Constantin

foto: Mihail E. Cratofti

mai are la îndemână, spre a lua ochii, artificiile "semnelor", "concepției" etc., el trebuie, pur și simplu, să convingă o sală întregă doar prin intermediul unor actori care rostesc un text.

Asta se întâmplă și în **Nunta lui Krecinski**: niște actori rostesc un text. E nevoie însă de câteva precizări. Textul, aparținând scriitorului clasic rus Aleksandr Vasilevici Suhovo-Kobilin (1813-1903), este o comedie grotescă croită din pulpana mantalei... **Revizorului** gogolian, căruia îi sunt îndatorate mai ales trei personaje: nobilul-escroc Krecinski, autor, spre a obține mâna bogatei moștenitoare Lidocika, al unei abracadabrante trișerii, amicul-complice Raspliuiev, ins cu desăvârșire amoral, și servitorul-confident Feodor. Celelalte personaje, cu toate că ocupă destul loc în economia conflictului, ilustrează doar, în culori mai mult sau mai puțin pregnante, felurite slăbiciuni de minte ori de caracter, sau (palid) câteva calități. Nu este o piesă ușoară, și pentru că are unele fragilități de compoziție, și pentru că are două *tipuri* (pomeniții Krecinski și Raspliuiev) prin care dramaturgul rivalizează nu numai cu admiratul său model, Gogol, dar și cu natura însăși, depășind-o și înglobând-o în esența eroilor săi: aceștia devin, prin vigoarea caracterizării, vii, autonomi și exponențiali. Cât despre actori, avem de a face aici

nu doar cu mai multe generații, ci și cu mai multe "specii", de la vedeta absolută la vedeta TV, drum jalonat de actorul foarte talentat, actorul conștiincios, actorul promițător ș.a.m.d. Este vorba însă de o clasificare cumva teoretică, fiindcă în spectacol diferențele dispar aproape cu desăvârșire. Desigur, prim-planul îi revine, încă din text, "omului fără prenume" (cum își zice chiar el) Raspliuiev; cu o vervă de-a dreptul înspăimântătoare - parcă e, la un moment dat, și "omul fără oase" -, Valentin Uritescu joacă versatilitatea, poltroneria, obrăznicia, într-un ritm demential, nepermițându-și nici o secundă de relaxare. Excelența recitalului său ascunde doar primejdia ca individul să-ți devină agreabil... Alternativ onctuos și febril, în Krecinski, Costel Constantin demonstrează că, atunci când e solicitat, poate fi mult mai mult decât un soldat util din armata TNB: în scena inspirației diavolești care îi dictează planul escrocheriei, bastonul de mareșal se află nu în ranița, ci în mâna actorului, care este flexibil, dinamic, amuzant și înfricoșător cum nu l-am văzut niciodată. Impecabilă, cu o undă de autoironie care îl ia complice pe spectator fără a trăda nici o clipă personajul (ar avea multe de învățat adepții "distanțării" acum la modă...), Carmen Stănescu schițează inteligent o bătrână doamnă deloc inteligentă. Întors la dragostea

inițială, actoria, Grigore Gonța dă un portret puternic, studiat până la amănunt (minus, totuși, amănuntul verighetei, care nu are ce căuta pe degetul personajului...), al justițiarului maniac - "pozitiv", firește, dar tare antipatic. Matei Alexandru înfățișează cu măsură și rigoare un moșier cumsecade, însă cam nătâng. Cu remarcabile - și, în genere, încununate de succes - eforturi de a-și depăși aparența de june-prim cuceritor, Mihai Călin "este" un servitor deopotrivă fermeat și speriat de stăpânul său. Medeea Marinescu animă (cu o emoție care îi dă la început mici ezitări) silueta neviovăției căreia iubirea și prostia îi joacă aceeași festă. *Se văd*, distinct, deși au roluri foarte mici, Bogdan Mușatescu, Alexandru Hasnaș și Ion Ionuț Ciocia.

De "mariajul" fericit (și care se anunță de lungă durată) între acest text dificil și acești actori atât de diferiți dar alcătuind un organism perfect omogen e responsabilă o singură minte și o singură voință: cea a regizorului. Ascuns în spatele actorilor - de unde nu se "arată" decât spre a oferi mici mostre de bravură, precum în momentul unei schimbări la vedere a decorului, ritmată milimetric pe muzică -, Felix Alexa are orgoliul creatorului ajuns la stăpânirea deplină asupra domeniului său: nu se lasă văzut mai mult decât este nevoie.

Dincolo de expresionism

DE TEPTAREA PRIMĂVERII de Frank Wedekind. Traducerea în limba maghiară: **Bányay Geyza** ● TEATRUL NAȚIONAL din TÂRGU-MUREȘ, Compania "Tompa Miklós" ● Data reprezentației: 6 mai 2000 ● Regia: Anca Bradu ● Scenografia: Lia Maria Vasilescu ● Muzica: **Hencz József** ● Mișcarea scenică: **Mălina Andrei** ● Distribuția: Tompa Klára (Wendla Bergmann), B. Fülöp Erzsébet (Doamna Bergmann), Domokos László (Melchior Gabor), Viola Gábor (Moritz Stiefel), Kátai István (Ernst Röbel), Bocskor Salló Lóránt (Hänschen Rilow), Ördög Miklós Levente (Otto), László Csaba (Georg Zirschnitz), Kézdi Imola (Martha Bessel), Kovács Ágnes Anna (Thea), Farkas Ibolya (Doamna Gabor, Domnul mascat), Fazakas Júlia (Ilse), Györfly András (Domnul Gabor), Márton Gyöngyi/Fodor Piroska (Irma); în alte roluri: Tatai Sándor, Gáspárik Attila, Kilyén László, Kárp György, Balázs Éva, Henn János, Makra Lajos, Darabont Mikold.

Tompa Klára și Domokos László



foto: Bartha László